

- Visoki kontrast
- Čitljiv slog
- Podcrtane poveznice

Moderna vremena

Pogledaj... sve je puno knjiga.

TEMA • Piše: LADA ŽIGO ŠPANIĆ • 27.11.2025.

MARINA GABELICA • KNJIŽEVNOST, TRŽIŠTE I KULTURNA POLITIKA – ŠEST VAŽNIH PROBLEMA • MARINA KATINIĆ PLEIĆ • AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE • DIANA ZALAR • NIVES MADUNIĆ BARIŠIĆ • HRVOJE KOVAČEVIĆ

Mladi i tehnologija: Jedva deset posto učenika pročita lektiru

Mladi koji su odrastali uz knjige bez tehnologije, koji su k tome studirali humanističke znanosti, kulturu su smatrali privilegiranom dokolicom. Nisu imali šoping centre, ali su u knjigama besplatno dobivali najbolje „proizvode“ iz škole života. Od malih nogu zanimali su ih pustolovni, buntovni, čak i zločesti likovi koji su ponosno rušili ustaljene norme. Bilo je časnije biti sam svoj gospodar negoli sluga. Sve te osobenjake nalazili su knjigama, u rock bendovima, među slikarima i drugim pojedincima koji su živjeli kao stalna opozicija onomu što je fabricirano, institucionalizirano, glasno, omasovljeno i tupo. No došlo je, izgleda, neko drugo doba u kojem treba biti tuđi, a ne svoj. Celebrity, beauty generacija i drugi perverzni trendovi unosnih komercijalnih kompanija uče i mlade da skoče u isti vlak s drugima, a ne da iskoče iz njega i krenu svojim putem.

Nekoć čarobni živi svijet postao je objekt afektivnih emocija i ostalih stimulansa, a ne objekt spoznavanja i osjećanja. Umjesto da se čovjek približava svijetu, čini se kako se svijet na ekranima približio nama, spreman da nam otvori vrata u sve svoje odaje s raznim egzotikama i etiketama. No jedna vrata nikada se ne otvaraju – vrata tajne kroz koja su stoljećima pokušavali ući umjetnici, mistici, filozofi, svi oni koji su nevidljivi svijet smatrali izazovnijim od vidljivoga. No, kako je sve veća kriza humanistike u vremenu pohlepni tehnološki znanosti, pitanje je koliko će u budućnosti ostati tih netržišnih duhovnih istraživača čiji težak put nije mjerljiv tablicama ni novcem.

Stoga se upitajmo: čitaju li mladi danas znatno manje nego prije, jesu li kognitivno drukčiji od nas, starih zanesenjaka? Čitaju li mladi papirnate knjige ili traže multimediju poput zabavnih igara u kojima ih Alica iz zemlje čuda ili neki drugi poznati lik vodi kroz svijet brojki i slova? Jesmo li okrutni kada omalovažavamo kreativnost mladih ili smo s razlogom zabrinuti? I kako je moguće da se, unatoč stalnim prognozama da se sve manje čita, sve više tiska knjiga?

Mvinfo.hr koristi kolačiće („cookies“) kako bi vam pružio bolje korisničko iskustvo. Nastavkom **SLAŽEM SE** pregleda mvinfo.hr stranica slažete se sa korištenjem kolačića. [Više informacija](#)

Mladi su prepušteni sadržaju s puno glamura, smeća i crnjaka

O ovoj temi za Moderna vremena razgovaramo s prof. dr. sc. **Dianom Zalar**, istraživačicom i predavačicom književnosti za mlade na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, s našim piscima za mlade (i odrasle) **Hrvojem Kovačevićem** i **Nives Madunić Barišić** i s nastavnicom i književnicom dr. sc. **Marinom Katinić Pleić** koja predaje u Školi suvremenog plesa Ane Maletić (a predavala je i u zagrebačkoj XV. Gimnaziji). Za dječju digitalnu književnost specijalizirala se izv. prof. dr. sc. **Marina Gabelica**, koja nam je nešto rekla za naš portal, a za mnoge nas zanimljive podatke uputila na stranice svojih istraživačkih radova.

Prof. dr. sc. **Diana Zalar** kaže da su i danas i prije postojala djeca koja puno i rado čitaju knjige i ona druga koju to nije zanimalo. Ni u doba njezina djetinjstva nije taj omjer bio u korist velikih čitača.

Za čitanje knjiga potreban je, ako ne baš miran kutak, a ono mirno vrijeme. I potreba za njime. „Prenatran tjedni raspored često ostavlja vremena samo da se uvečer srušiš u krevet. Vožnja od jedne do druge aktivnosti iscrpljuje i djecu i njihove taksiste. Osim škole pohađala sam samo još glazbenu dva puta tjedno, na deset minuta hoda. Nije bilo obvezno pohađati i zbor osim instrumenta kao danas, produkcije su bile samo jednom, na kraju školske godine. Nisam se ubila od vježbanja, bilo je puno vremena da se zavučem u svoj kutak i satima proboravim u zemlji 'Pipi Duge Čarape', 'Huckleberry Fina', u Tarzanovoj džungli, u skrovitim uvalama Prokljanskog jezera s **Pulićevim** junacima Gnjajom, Jablanom, Prpilom i Begom.“

Ističe da je sjajnu knjigu „Posljednja igra“ dobila na kraju školske godine kao nagradu, inače teško da bi saznala za nju. Nagradne knjige, sjeća se, bile su veliko zadovoljstvo, uz „zlatne“ značke Ive Lole Ribara za one koji su prošli s odličnim uspjehom. I knjige i značke ukinute su negdje krajem sedamdesetih. „Knjige nisu smjele biti ukinute kao poklon. Tu bi se Ministarstvo trebalo danas iskazati. U nekim zemljama nagradnu knjigu dobije beba kad prvi puta dođe svome pedijatru, kao nagradu što se rodila.“

Kad pita svoje studente koliko njih ima kod kuće više od deset knjiga, malo tko podigne ruku. „Svake godine dobiju zadatak da obidu knjižare specijalizirane za djecu i kupe slikovnicu po izboru. Obilazak Interlibera isto je obavezan. Tako ih vraćam na početak čitanja iz užitka, koji možda nisu imali.“ U djetinjstvu je, navodi, trošila džeparac na stripove „Miki Maus“ i „Politikin zabavnik“ i obilazeći dva antikvarijata koji su postojali u gradu Splitu. Bilo je veselje imati koju novu knjigu. „Sjenu tog užitka pokušavam pobuditi u studentima. Odvedem ih do velikog ormara s vitrinama, koji se pruža hodnikom gdje sam smjestila izdanja Biblioteke Vjeverica, Jelen, Stribor, Mala Knjiga, Modra lasta, suvremena izdanja Društva prvih pisaca, Malih zvona, Ibis grafike... svatko uzme po deset knjiga i dva sata ih pregledavaju u miru. Onu koju odaberu odnesu kući na čitanje, a o suvremenim izdanjima nukam ih da napišu osvrt. Prvih mjesec dana bavimo se žanrom slikovnice. Ali ne samo virtualno. Donesem ih puno na nastavu i uživamo u svim tim bojama, oblicima, stilovima ilustratora. Kako kaže **Daniel Pennac**, čitanje ne podnosi zapovjedni način.“

Zalar dodaje da djeca puno čitaju, samo često ne knjige. Uz to puno gledaju, puno slušaju, samo ne oko sebe, već kroz ekrane. U njih bi trebalo smjestiti što više knjiga. To se baš i nije dogodilo. „Tko bi se time bavio... Umjesto toga, prepušteni su raljama sadržaja i poticaja s previše smeća, glamura, crnjaka i zlih namjera, a nisu u stanju selekcionirati. Nisu naoružani da se brane. Nedostaje im iskustva, čitanja zanimljivih i vedrih tekstova, premišljanja u miru u nekom ugodnom kutku.“

Kaže da se u djetinjstvu i odrastanju treba osloniti na literaturu koja nudi svjetlo i izlaz na kraju tunela. Ali, treba do subote pročitati „Posljednje Stipančiče“, **Šenoinu** „Branku“, u nedjelju napisati lektiru. To je, kaže, nemoguća misija (ne samo zbog vremena). Zato postoji Internet i neki priručnici koji se mogu kupiti. Sa obilnim sažetcima i već gotovim analizama. Medvjeda usluga, zaključuje **Zalar**, ali kako da nečitač nađe inače spas?

„U doba karantenskog ludila korone i potresa liječila sam od stresa sebe i sve koji su sa mnom dijelili to vrijeme češkim komedijama i knjigama: čitanjima naglas, nasnimljenim izvedbama čitanja dječjih romana, igrama prijevoda poezije ('Razmo u skitnji' A. Lindgren, 'Tata, ti si lud' **W. Saroyana**, 'Pregršt zvijezda' **R. Schamija**, pjesme **S. Silversteina** i **G. Viteza**...) Tada se na djelu pokazalo koliko dobra knjiga čuva ljudski mentalni sklop. Kako su se spašavali nečitači u osami svojih soba? Možemo samo pretpostaviti.“

Mvinfo.hr koristi kolačiće („cookies“) kako bi vam pružio bolje korisničko iskustvo. Nastavkom **SLAŽEM SE** pregleda mvinfo.hr stranica slažete se sa korištenjem kolačića. Više informacija

Djeca, zaključuje, dolaze do knjiga preko odraslijih u obitelji, a onda preko svojih odgojitelja i profesora. „Mi odrasli imamo misiju koja se uvijek može činiti izgubljenim ljubavnim trudom. Ali sjeme, ako je dobro posijano, niknut će kad tad.“

Kod nas još nije zaživjela elektronička književnost

Nakon izjave **Diane Zalar**, moramo istaknuti i **eLektire**, odličan digitalni projekt nastalo na inicijativu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a u realizaciji CARNet-a (Hrvatske akademske istraživačke mreže) i Bulaja naklade. Bulaja naklada bila je vodeći hrvatski izdavač elektroničkih knjiga i multimedijskih sadržaja, a njihovi DVD-ovi se i dalje mogu kupiti. Taj je nakladnik svjetsku slavu stekao nagrađivanom multimedijском obradom „Priča iz davnine“ **Ivane Brlić Mažuranić**. Riječ je o animiranim interaktivnim pričama u adaptaciji međunarodnih animatora, glumaca, glazbenika, ilustratora i programera, uz mnoge dodatne sadržaje. Taj popularni i nagrađivani projekt popularizirao je naš klasik diljem svijeta i postavio je nove standarde u e-izdavaštvu.

Tu su i drugi važni projekti, ne samo Bulaja naklade, nego i drugih nakladnika (npr. Igubuka, Kašmir promet), od kojih su neki zaživjeli, a neki nisu, no stalno niču novi izdavači i projekti koji se stalno usavršavaju.

Spomenute primjere navodi i **Marina Gabelica** koja smatra da elektronička književnost kod nas nije baš razvijena. Dok se vani mogu naći jako dobra djela, kod nas baš i ne mogu, osim nekih prijevoda, recimo slikovnica s tzv. proširenom stvarnosti. No gotovo sve naše izdavačke kuće imaju digitalne udžbenike, to su danas jako dobro razvijane platforme koje učitelji svakodnevno koriste. U njezinu tekstu „Čitateljska pismenost u kontekstu medijske pismenosti“ stoji da su još prije pet-šest godina na tržištu postale najzastupljenije **digitalne slikovnice** koje u sebi u različitom omjeru sadrže tekstualne, slikovne, animirane i igrive elemente (npr. od „Priče iz davnine“ u izdanju Naklade Bulaja, do vrlo razvijenih, hipermedijskih i nelinearnih priča engleskog izdavača Nosy Crow).

Gabelica ističe i djela **hipertekstualne fikcije** u kojima čitatelj svojim unosom nadopunjuje priču ili bira njezin razvoj te **vizualne romane** koji čitatelja potiču da donosi odluke o postupcima likova i da sudjeluje u razvoju njihova karaktera. Uz spomenute žanrove, zanimljivi su i **hibridi tradicionalnih knjiga i digitalnih medija** kao što su slikovnice **OppTalk tehnologije** koje su među prvima spojile fizičku knjigu i igračku; polaganjem igračke na određeni dio knjige, otkrivaju se skriveni zvučni zapisi. Na sličnome principu, tumači **Gabelica**, funkcioniraju i **knjige tzv. proširene stvarnosti** (eng. augmented reality) u kojima se pomoću web kamere na računalu pokreću skrivene animacije i dijelovi priče u knjigama.

Opisana (i druga) djela ukazuju na to da je digitalna dječja književnost itekako živ i dinamičan sustav koji je u sebe vrlo vješto implementirao raznolike medije i umjetnosti. Takva „nova“ književnost možda neće zamijeniti onu tradicionalnu, ali zasigurno je riječ o sadržajima koji imaju „izniman potencijal za korištenje u nastavi i svakodnevnom životu“, nastavlja **Gabelica**.

Elektronička se književnost razvija velikom brzinom, posebice u SAD-u. Danas se, kaže, elektronička književnost studira na prestižnim sveučilištima, no u Hrvatskoj se i dalje mali broj istraživača bavi ovim književnim sustavom. Ipak se možemo pohvaliti činjenicom da se na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu već desetak godina izvodi izborni kolegij namijenjen isključivo istraživanju **digitalne dječje književnosti**, a ti sadržaji postoje i u sklopu drugih književnih kolegija. Na konferenciji ELO 2017., koja se održala u Portugalu, a koju je organizirala udruga Electronic Literature Organization, ova je informacija izazvala oduševljenje. S obzirom na pozitivne reakcije, kao i interes novih generacija učitelja i odgojitelja za nove oblike književnosti, možda će se i odgojno-obrazovni sustav s vremenom osuvremeniti, zaključuje **Gabelica**.

Koncentracija djece i adolescenata u globalnom padu

Marina Katinić Pleić (foto: Bernard Čović)

Koliko naši srednjoškolci čitaju?, upitali smo **Marinu Katinić Pleić**, srednjoškolsku nastavnicu Hrvatskoga jezika, etike i filozofije. „Mogu reći da pet do deset posto srednjoškolaca redovito čita. To je populacija koja će uvijek čitati, bez obzira na primamljivost šarene multimedije. To su knjiški moljci koji jednostavno vole čitati. Što čitaju? Na prvom je mjestu žanrovska beletristika; pustolovna i znanstvena fantastika, krimići i trileri. Na pitanje zašto baš to čitaju, neki su odgovorili da ih to izdvaja iz svakodnevne rutine obveza. Osim toga, čitaju i klasike. Više čitaju na engleskom jeziku nego na hrvatskom, kao što i sve češće u slobodno vrijeme razgovaraju na engleskome.“ Određeni postotak učenika – koji varira od škole do škole – redovito čita lektire. To je jedino što čitaju, tvrdi **Katinić Pleić**. To su oni savjesni, koji će pročitati što im nastavnik zada. Zato je nastavnikov entuzijazam od velike važnosti.

Nedavno ju je sedamnaestogodišnja učenica, podrijetlom iz Ukrajine, upitala zašto „Ana Karenjina“ nije dio obvezne lektire, jer da je to sjajno djelo. Odgovorila joj je da se radi o klasiku od gotovo tisuću stranica, koji mnogi učenici jednostavno ne bi pročitali, pa su je zaduženici za kurikulum odlučili ukinuti. Šteta, prokomentirala je učenica.

Koncentracija djece i adolescenata, njihova pismenost i razumijevanje pročitanog u globalnom je padu, zaključuje **Katinić Pleić**. „To nije samo hrvatska priča. Usporedno s time, motoričke vještine sve su im slabije. Povezane su s kognicijom pa, kako je dokazao psihijatar i neuroznanstvenik **Manfred Spitzer**, i mi i naša djeca silazimo s uma. Najveći je uzrok ove logodistopije, naravno, tehnologija; sati provedeni pred ekranima na kojima se 'skrolaju' kratki videi u kojima netko jede pizzu ili pleše. K tome, tu je manjak kretanja, žive komunikacije i spavanja te, općenito, urednoga života. No nije istina da su društvene mreže uništile čitanje – one su ga u zapadnoeuropskim zemljama povećale, stvarajući tematske čitateljske kružoke, ustvrdila je **Maja Vejić**, doktorandica filozofije.“

U doba hiperprodukcije knjige, snažne ideologizacije književnosti i sklonosti književnika mračnom, besmislenom i patološkom, ni odrasloj ni mladoj osobi nije lako pronaći dobru knjigu, smatra naša sugovornica. „Jer iako čitamo radi zabave, čitamo i radi estetskoga užitka, radi spoznaje, radi katarze i – kako je to nedavno rekao **Pavao Pavličić** – da bismo saznali kako žive i što misle drugi ljudi.“ Književnost po definiciji govori o cjelokupnom ljudskom iskustvu, kako je više puta primijetio **Miro Gavran**. To znači da govori i o traumi – ali ne samo o traumi, bez mogućnosti iscjeljenja, promjene, iskupljenja i smisla. Važan je način i kontekst. Književnost je umjetnost i ima golemu moć oplemeniti nas, osnažiti, nastavlja naša sugovornica. Iz vlastitog iskustva i iskustva učenika kaže da postoje knjige koje mijenjaju život. Jedna joj je učenica, dok je čitala „Zločin i kaznu“, rekla: „Profesorice, ja inače puno čitam, najviše ZF i pustolovnu fantastiku. No ovo je nešto sasvim drugo! Ja ne mogu prestati razmišljati o tome što se događa u djelu.“ Upravo je katarzičnost razlog iz kojeg učenici dobro reagiraju na djela poput **Barricove** „Ilijade“, „Zmajeva koji ne lete“ **Ivane Šojat** i „Ono što pakao nije“ **Alessandra d' Avenije**.

Klasici moraju ostati dio lektire, uz dobru metodičku obradu i aktualizaciju, oni nisu ni dosadni ni nerazumljivi mladima, nastavlja sugovornica. „Naposlijetku, književnost kao umjetnost svezremena je. Zato se ne smije odustati od **Gilgameša** i **Joba**, **Sofokla** i **Ventadorna**, **Marulića** i **Cervantesa**, **Shakespearea** i **Joycea**, **Gundulića**, **Krleže** i **Andrića**. No treba imati na umu da se njih može i mora povezati sa suvremenim autorima poput **Barrica**, **Atwood**, **Pavličića**, **Aralice**, **Zafóna**, **Lunde**, **Steffánsona** i **Gavrana**.“

Mvinfo.hr koristi kolačiće („cookies“) kako bi vam pružio bolje korisničko iskustvo. Nastavkom SLAŽEM SE pregleda mvinfo.hr stranica slažete se sa korištenjem kolačića. Više informacija

Nives Madunić Barišić (foto: Marko Dimić)

Nives Madunić Barišić smatra da je potrebno vratiti fokus roditelja, učitelja i nastavnika na stjecanje vještine čitanja kao osnove za razvoj čitateljskih navika u dječjoj te posljedično odrasloj dobi.

„Današnje digitalno doba, prema istraživanjima stručnjaka i iskustvu prosvjetnih djelatnika, promijenilo je i djecu. Ona danas imaju probleme s nedostatkom pažnje, smanjenom upornošću, teškoćama u savladavanju repetitivnih radnji – djeca žele sve odmah i sada, lako gube interes za sve što zahtijeva vrijeme i iziskuje napor.“ Dodaje da će djeca, ukoliko ne savladaju tehniku tečnog čitanja u ranoj dobi, osjećati borbu sa slovima i riječima čitajući književne tekstove, što će uništiti užitek u samom tekstu.

„Susrećem se s djecom koja i u petom i šestom razredu slovkaju“, čudi se **Madunić Barišić**. „Ta djeca redovito govore da ne vole čitati. Djeca koja tečno čitaju već u trećem razredu redovito vole čitati čak i zahtjevnije knjige.“ Na pitanje koje knjige vole čitati, kaže da čitaju strip-knjige „Kapetan Gaćeša i Čovpas“, ciklus „Gregov dnevnik“ te romane **David Walliamsa**, dok stariji tinejdžeri vole romane **Ricka Riordana**. Od domaćih autora jako vole **Hrvoja Kovačevića**, **Sanju Polak** te **Sanju Pilić**.

Svi ti romani, ističe, bazirani su na nekoliko istih elemenata: djeca junaci, humor, napetost, fantastika i/ili koketiranje s računalnim igricama. U njezino vrijeme odrastanja, kaže, čitali su se npr. romani **Astrid Lindgren**, **Ivana Kušana**, **Mate Lovraka**, no ono što djeca žele od knjiga nije se promijenilo – uvijek žele zabavne knjige i likove s kojima se mogu povezati i poistovjetiti.

„Na žalost, moje iskustvo pokazuje da postoji nesuglasje između onoga što odrasli (oni koji sastavljaju i provode kurikulum) misle da djeca trebaju čitati i onoga što djeca žele čitati. Suvremeni autori u manjini su u nastavnim planovima. Iako učitelji danas imaju veliku slobodu pri izboru naslova koji se obrađuju, čini se da ne prate novu literaturu, ne poznaju nove naslove, pa se vrte isti naslovi i autori čije su teme u potpunom nesuglasju s današnjom djecom i vremenom u kojem žive, a posljedično i dosadni.“

Kaže da voli pisati onakve knjige kakve je voljela čitati kada je bila dijete. „Moji ciklusi ilustriranih detektivskih priča o Hani i Janku namijenjeni su početnicima u čitanju, a govore o razrednim situacijama, prijateljstvu, strahovima, lažima, ruganjima...“

Ciklus uspješnih romana za djecu koji je započela „Tajnom čokoladnih bombona“, kombinacijom detektivske priče i fantastike, obraća se djeci trećih, četvrtih i petih razreda. „Svih šest romana iz ovog ciklusa o detektivu Melkioru, gospođi Greti, te djeci Tari i Roku odlično su prihvaćeni i ako mene pitate, djeca i danas vole čitati.“

Pisci za mlade su privilegirani jer se druže sa čitateljima

Hrvoje Kovačević: (foto: privatni arhiv)

Hrvoje Kovačević smatra da mladi danas u svakom slučaju čitaju više nego odrasli, što dokazuju i naklade knjiga za djecu koje su u prosjeku tri puta veće od onih za odrasle, ne računajući samo lektirne naslove. Navodi da je od svega puno uvjerljiviji i egzaktniji argument godišnji izvještaj o naknadi za javnu posudbu, u kojemu se vidi da su među najposuđivanijim knjigama u gradskim i županijskim knjižnicama naslovi za djecu i mlade.

„Književnici koji pišu (i) za mlade u povoljnijem su položaju od ostalih kolega jer se češće i intenzivnije druže sa svojim čitateljima“, priznaje **Kovačević** te objašnjava kako se on ponaša prilikom takvih susreta: „Običavam pred publikom rastvoriti neki svoj ili tuđi roman na stranice na kojima nema ilustracija te im objasniti što je knjiga tj. što su slova na bijelom papiru. Kada gledaju neki film, imaju sliku i ton, u kazališnoj predstavi također, kao i u video igrici. Na izložbama imaju slike, dok slušaju radio imaju ton. U knjizi imaju samo slova. Sve što je autor izmaštao dok je pisao, čitatelji moraju izmaštati dok to čitaju. Nigdje drugdje nema takve interakcije između stvaratelja i konzumenta. Knjiga nastaje u glavi čitatelja.“

Kovačević citira argentinskoga književnika **Jorgea Luisa Borgesa**, po njemu najvećeg gubitnika Nobelove nagrade, koji je rekao je da se ne ponosi knjigama koje je napisao, nego knjigama koje je pročitao.

Naš sugovornik smatra da ipak sve može biti bolje no što jest. „Svi smo svjesni sve veće ponude raznih oblika elektronskih zabava, posebno među mladima, koje konkuriraju čitanju. Svjesno je toga i Ministarstvo kulture i medija koje je iniciralo da 2021. godina bude proglašena godinom čitanja. I nakon toga poduzima i financira različite akcije čiji je cilj poticanje čitanja.“

Nakon ovih zanimljivih razmatranja, možemo zaključiti da djeca čitaju, no srednjoškolci baš i ne. I potpisnica ovih redaka, koja je držala radionicu o eseju u jednoj gimnaziji, uvjerala se da učenici, ma koliko bili pametni i dragi, ne vole baš „gubiti vrijeme“ tuđom fikcijom. Većini je teško pročitati i kratka prozna djela poput **Kafkine** „Preobrazbe“ ili novele „Ruke“ **Ranka Marinkovića**. Ne pomažu ni **eLekire**. Nastavniku često preostaje umijeće prepričavanja djela, kako bi učenici makar i posredno ušli u tekst. No i usmeno se može dočarati knjiga, a zanimljivim pitanjima može se učenike motivirati da razmišljaju o problemima koje djelo i život nose.

Humanistiku će spasiti hipersenzibilni pojedinci, kao i uvijek, samo što će njihov posao u bučnoj digitalnoj raskoši biti tiši i mukotrpniji, pogotovo uz umjetnu inteligenciju koja pokušava zamijeniti i ljudsko pismo. Možda će baš zbog tehnološke histerije umjetničko djelo ponovno dobiti onu svoju romantičarsku auru originalnosti i neponovljivosti. Unatoč fanatičnom srljanju u budućnost, valja nam ponekad ići naprijed hodom unatrag.

Serijal tekstova „[Književnost, tržište i kulturna politika – šest važnih problema](#)“ objavljuje se uz financijsku potporu autorici od Agencije za elektroničke medije iz programa Poticanje novinarske izvrsnosti.

– POVEZANI SADRŽAJ –

Tema • 10.11.2025.

Evropski parlament podržao umjetnu inteligenciju na štetu autorskih prava
 Mvinfo.hr koristi kolačiće („cookies“) kako bi vam pružio bolje korisničko iskustvo. Nastavkom SLAŽEM SE
 pregleda mvinfo.hr stranica slažete se sa korištenjem kolačića. Više informacija

Šutnja je zlato : Zašto više nemamo oštih književnih polemika?

Tema • 18.09.2025.

Kultura i showbuzz u istom košu
